

HAUTZINGER ZOLTÁN

**Tíz kötet
a rendészettudomány szolgálatában**

Egyedülálló tudományszervezői munka következménye, hogy 2001 óta minden év júniusában nemzetközi tudományos konferenciát rendeznek Pécssett azzal a céllal, hogy a rendvédelmi szervezetekhez kötődő alapvető kérdéseket színvonalas körülmények között, tudományos igényvel, de szakmailag adaptálható módon vitathassák meg. Minthogy e kezdeményezés eredetileg a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportjától származik, kézenfekvő volt, hogy arra minden évben a határőrség ünnepnapja (június 27., Szent László napja) tiszteletére kerüljön sor. Emellett továbbá a szakcsoport más időpontban, rendszerint a magyar tudomány napja (november 3.) körében egyéb tudományos rendezvényeket (üléseket, szimpóziumokat, konferenciákat) is szervezett, ezeknek rendszerint több funkciójuk volt: egyfelől a László-napi konferencia tudományos értékeit megőrkítő periodika, a *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* soros kötetének nyilvános bemutatása és méltatása, másfelől további aktuális, a rendvédelmi szervek tevékenységét érintő szakmai kérdés szűkebb, a nemzetközi konferencia szintjét el nem érő keretek közötti megvitatása. Így volt ez 2009-ben is, amikor az említett könyvsorozat jubileumi, tizedik kiadványa bemutatója kapcsán a jelenlévők meghallgathatták *Ádám Antal*nak a jogtudomány szerepéről és módszereiről, illetve *Bögöly Gyulán*ak az ügyészségnek a rendészeti kultúra alakításában betöltött rendeltetéséről és szerepéről szóló előadását.

A 2002-ben hagyományteremtő szándékkal létrehozott Pécsi Határőr Tudományos Közleményeket elsődlegesen azzal a céllal indították útjára, hogy egyrészt a Pécssett szervezett konferenciákhoz kapcsolódó előadások, hozzászólások tanulmányserű változatai egységesen szerkesztett módon juthassanak el azokhoz is, akik nem tudtak részt venni a rendezvényeken, másrészt megjelenési lehetőséget teremtsenek mindazoknak, akik a rendvédelmi szervek szakmai tevékenységéhez kapcsolódó tudományágazatok (hadtudomány, rendészettudomány, jogtudomány, illetve egyéb társadalom- vagy természettudomány) terén kívánják kifejezni gondolataikat. A megjelent tíz kötet ismeretében állítható, hogy a periodika betölti e rendeltetését. A publikált tanulmányok széles körben, nemcsak papíralapon, a magyar tudományos élet központjaiban (Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Országos Széchényi Könyvtár), tudományegyetemek, az Országgyűlés, valamint az

igazságszolgáltatás csúcsszerveinek (Alkotmánybíróság, Legfelsőbb Bíróság, Legfőbb Ügyészség) könyvtáraiban, hanem elektronikus formában is hozzáférhetők.¹

A konferencia szervezőinek, illetve a periodika szerkesztőinek nem volt céljuk, hogy e kötetek a rendészeti folyóiratok, a *Rendészeti (Belügyi) Szemle* vagy a *Magyar Rendészet* versenytársai legyenek, de mindenképpen önálló, tematikus publikációs lehetőséget kívántak teremteni a konferencia résztvevőinek.

Szintén nem volt céljuk a szervezőknek, hogy az egyes tudományos rendezvények kizárólag a határőrségről szóljanak. Bár a határrendészet és a határellenőrzés – tekintve a szervezők szakmai orientáltságát – az önálló határőrség létezéséig mindig hangsúlyos szerepet kapott, a meghirdetett témákhoz minden esetben könnyen csatlakozhattak a már említett társadalomtudományok iránt érdeklődők is. Ennek az a tény sem mond ellent, hogy a kötet alapítói hagyománytisztelőből a határőrség rendőri integrációja után sem változtattak a tanulmánykötet-sorozat megnevezésén. A „határőr” jelző napjainkban már csak a korábbi határőr-kezdemenyezés emlékét őrzi.

Előkötet a rendészet jegyében

„Pécs a tudomány magvainak terjesztésére különösen alkalmas.” A Pécsi Tudományegyetem alapító oklevelének e gondolatával indult újtárra a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, amelynek első száma a 2002. június 20-án *Határőrség és rendészet* címmel megrendezett konferencia írásos anyagát jelentette meg.

A konferencia és a kötet legfőbb célkitűzése az volt, hogy továbbfolytassa a rendészet tudományos meghatározásával kapcsolatos vitát, valamint elhelyezze a határrendészeti tevékenységet az általános rendészeti ismeretek rendszerében. A rendészet definíciójával kapcsolatban figyelemre méltó *Ivancsics Imre, Parádi József és Finszter Géza* tanulmánya, míg a határrendészet meghatározásával kapcsolatban említésre érdemes *Beregnyi József és Kovács Gábor*² írása. A konferencia későbbi jelentőségét tekintve feltétlenül kiemelendő *Virányi Gergely* munkája,

1 A Pécsi Határőr Tudományos Közleményekben megjelent összes tanulmány a kötet eredeti formáját visszaadva olvasható a www.pecshor.hu honlapon.

2 *Ivancsics Imre*: Hozzászólás a rendészet meghatározásához. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. 2–6. o.; *Parádi József*: Rendvédelem kontra rendészet: Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. 7–12. o.; *Finszter Géza*: A rendészet jogi természete, rendvédelem – honvédelem. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. 13–26. o.; *Beregnyi József*: Rendvédelem, rendészet értelmezése, viszonya és kapcsolata a Határőrséghez. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. 27–33. o.; *Kovács Gábor*: A rendészet, határrendészet értelmezése, viszonya és kapcsolata a Határőrséghez. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. 90–99. o.

amely elvi jelentőséggel mondja ki, hogy vitathatók azok a vélemények, amelyek szerint értelmetlen vitázni a rendészettudomány létéről, jogosságáról, hiszen a rendészet kérdéseire a társadalomtudomány általában, de különösen a jogtudomány és a hadtudomány kielégítő és meggyőző válaszokat hivatott és képes adni. Szükség van, és érdemes időt, energiát fordítani a rendészettudományi elméletre, a kutatásmódszertanra, a statisztikai elemzésre, illetve a gyakorlati hasznosítás kérdéseire.³ Az e felvezetés után következő események közismertek. Egy a Rendőrségi Főiskolán *Rendészet – Rendészettudomány* címmel megtartott tudományos konferencia nyomán 2004. május 24-én megalakult a Magyar Rendészettudományi Társaság, amely a virányi gondolatokat részben adaptálva legfőbb célkitűzésében fogalmazta meg a rendészettudománnyal és a rendészettel kapcsolatos tudományos ismeretek fejlesztését, az egyes rendészeti problémák tudományos vizsgálatát.⁴

Második kötet a bűnmegelőzésért

A 2003-as *Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben* című konferencia (június 19.) apropóját az a körülmény adta, hogy kormányzati téren stratégiai célként, a közbiztonság megerteremtésének egyik alapvető feltételeként fogalmazták meg a bűnmegelőzést. Erre utalt a második kötet beköszöntőjében *Hegedűs András* akkor hivatalban lévő bűnmegelőzési helyettes államtitkár is, kifejezve, hogy „a bűnmegelőzés egyes rendvédelmi területeinek készülő kormányzati stratégiái, és a hozzájuk kapcsolódó feladattervek fogják kijelölni a fő irányokat és azt a keretet, amelyen belül a bűnmegelőzés szereplői a helyi adottságoknak megfelelően alakíthatják ki saját bűnmegelőzési tevékenységüket”⁵. E tevékenység részese volt a határőrség is, amelynek szintén ki kellett dolgoznia önálló bűnmegelőzési rendszerét. Ehhez nyújtott segítséget a konferencia, amelynek tematikájából ki lehet emelni *Finszter Géza*nak a bűnmegelőzést a preventív, illetve a represszív kriminálpolitika oldaláról egyaránt vizsgáló írását⁶, illetve *Havasi Zoltán*nak az országos bűnmegelőzési programhoz készített ajánlásait⁷, valamint *Hegyaljai Máttyás* nemzetközi kitekintését⁸ az egyes európai országok és az Amerikai Egyesült Államok által alkalmazott bűnmegelőzési

3 Virányi Gergely: Gondolatok a rendészettudományhoz. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények I. 37. o.

4 <http://www.rendeszet.hu/1celok.htm>

5 Hegedűs András: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 2. o.

6 Finszter Géza: A bűnmegelőzés hivatalai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 37–64. o.

7 Havasi Zoltán: A komplex biztonság időszertű kérdései. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 65–80. o.

8 Hegyaljai Máttyás: Bűnmegelőzési programok Európában és az Egyesült Államokban. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 81–94. o.

programok tekintetében. A bűnmegelőzés lehetséges gyakorlati kérdései ismerhetők meg továbbá – többek között – *Jármý Tibor*, *Herke Csongor*, *Hornyák Szabolcs*, *Szabó Erika* és *Gál István László* munkáiból is, míg a határőr bűnmegelőzési feladatokkal foglalkozik – szintén csak példálódzóan említve – *Fenyvesi Csaba*, *Teke András*, *Szöke István*, *Tóthné Demus Mária* és *Kóhalmi László* tanulmányai⁹. Ezek mellett a kötetben kellő hangsúlyt kap a bűnmegelőzés érdekében folytatott hatósági együttműködési kötelezettség. Erről szólnak rendőri oldalról *Schmidt Henrik*, illetve polgárőr aspektusból *Tóth Tibor* gondolatai.¹⁰

A Pécsi Határőr Tudományos Közlemények második számában megjelenő, említett írások tudományos értékét növeli, hogy e kiadványt az Országos Bűnmegelőzési Bizottság felvette a bűnmegelőzés általános kérdéseire kapcsolódó bibliográfiájába.¹¹

Harmadik kötet a biztonságról

Magyarország uniós csatlakozása után, 2004. június 22-én rendezték meg a *Magyar határellenőrzés – európai biztonság* című nemzetközi tudományos konferenciát. Ennek megfelelően a harmadik kötet egyfelől általános biztonságpolitikai kérdésekről, másfelől a Magyar Köztársaság – és az Európai Unió – külső határának hazai és nemzetközi jogszabályokon alapuló ellenőrzési kötelezettségeiről szól. Tekintettel arra, hogy hazánk utóbbi feladatai az eltelt több mint öt évben sem változtak, sőt az azóta bekövetkezett schengeni csatlakozás nyomán még fokozottabb jelentőségűek, a harmadik kötetben megjelenő írások aktualitása napjainkban sem csökkent.

⁹ Jármý Tibor: Közösségi bűnmegelőzési modell Zemplénben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 95–100. o.; Herke Csongor: A sértettterhelt médiáció szerepe a bűnmegelőzésben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 101–108. o.; Hornyák Szabolcs: A gyermekkorúak bűnözése és megelőzésének lehetőségei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 129–140. o.; Szabó Erika: Bűnmegelőzés és áldozatvédelem. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 109–119. o.; Gál István László: A bűnmegelőzés néhány kérdése a pénzhamisítással kapcsolatban. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 157–167. o.; Fenyvesi Csaba: A bűnmegelőzés és a Határőrség. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 177–183. o.; Teke András: Határőrség – biztonság – bűnmegelőzés. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 189–194. o.; Szöke István: A bűnüldözés és bűnmegelőzés összefüggései határőrségi tapasztalatok alapján. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 195–202. o.; Tóthné Demus Mária: A Határőrség lehetséges bűnmegelőzési feladatai a leendő belső határok térségében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 203–214. o.; Kóhalmi László: A Határőrség szerepe a környezeti bűncselekmények megelőzésében és felderítésében – glosszák a környezeti bűnmegelőzésről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 215–223. o.

¹⁰ Schmidt Henrik: A rendőrség és a Határőrség együttműködése a bűnmegelőzésben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 237–243. o.; Tóth Tibor: A Határőrség és a polgárőrség együttműködése a bűnmegelőzés terén. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények II. 245–249. o.

¹¹ <http://www.bunmegelozes.hu/index.html?pid=46>

Különösen igaz ez a megállapítás az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága Magyarországi Képviselőtársaság vezetője, *Lloyd Dakin* fő mondanivalójára, amikor arra hívja fel a figyelmet, hogy a legitim nemzeti, regionális és globális biztonsági megfontolásokon nyugvó határellenőrzés és a menedékkérők, menekültek védelme nem összeférhetetlen egymással, egymást nem kizáró fogalmak.¹² E körülmény hangsúlyozása már csak azért is fontos, mert a biztonságról szóló tanulmányok általában azokról a nemzetközi és nemzeti intézkedésekről szólnak, amelyek a biztonság hiányának érzetét rendszerint az emberi jogok aránytalan visszaszorításával képesek csak szavatolni. Főként ilyen jellegű tanulmányok olvashatók e kötetben is. Ezek köréből kiemelhető két osztrák rendészeti szakember, *August Feyerer* és *Helmut Leopold* munkája¹³, ők az Osztrák Belügyminisztérium 2003 vége óta működő biztonsági ellenőrzési rendszerét tárták a magyar olvasók elé, de a biztonsági kérdések tekintetében szintén említésre érdemes *Kobolka István* és *Kovacsics Ferenc* biztonságföldrajzi tanulmánya, *Tarján István* hazánk terrorveszélyeztetettségéről szóló hozzászólása, vagy *Katona Béla* és *Gyömbér László* a migráció biztonsági kockázatainak értékeléséről szóló munkája, illetve *Ritecz György* írása a magyar határellenőrzés európai kötelezettségeiről.¹⁴

Negyedik kötet a minőség jegyében

A 2005. június 22-én *Határország a minőség útján* címmel megrendezett nemzetközi tudományos konferencia központi témájához a rendvédelmi szerveknél abban az időben elvégzett minőségbiztosítási feladatok társadalmi jelentősége adott alapot. Ennek egyfajta felvezetéséül a szervezők fontosnak látták, hogy a rendvédelmi szervek – azon belül elsősorban a rendőrség és a határőrség – alkotmányi szabályozását is alaposabban górcső alá vegyék. Így olvashatók a negyedik kötetben neves közjogászok – így különösen *Kiss László*, *Petrétei József*, *Tóth Judit* és

¹² Lloyd Dakin: Biztonsági megfontolások és a menekültek védelme. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. 237. o.

¹³ August Freyer – Helmut Leopold: Sicherheitsmonitor. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. 249–252. o. Ugyanez magyar nyelven: A Biztonsági Monitor. Uo. 253–256. o.

¹⁴ Kobolka István – Kovacsics Ferenc: EU csatlakozásunk biztonságföldrajzi kérdései. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. 53–62. o.; Tarján István: Magyarország és azon belül a Magyar Honvédség terror veszélyeztetettsége. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. 259–262. o.; Katona Béla – Gyömbér László: A Nemzetbiztonsági Hivatal feladatai a migráció biztonsági kockázatainak felderítésében és elhárításában; együttműködési kérdések az uniós integráció tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. 117–120. o.; Ritecz György: A magyar Határőrség szerepe az európai biztonságban. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények III. 19–26. o.

Finszter Géza – tollából az alkotmányos rendvédelem értelmezéséről szóló tanulmányok.¹⁵

A minőségügy rendvédelmi alkalmazásának fontosságát a kötet beköszöntőjében a konferencia fővédnöke, a Magyar Országgyűlés akkori elnöke, *Szili Katalin* úgy fogalmazta meg, hogy „a jobbért való törekvés akkor lehet eredményes, ha erők vagyunk anyagiakban, szellemiekben és lelkiekben egyaránt”¹⁶. A minőség, minőségügy, minőségpolitika értelmezése a kötetben szereplő írásokban egyaránt megjelenik az oktatásban, a stratégia és a gyakorlati, szakmai tevékenységben. Előbbi téren kiemelendők *Beregnyei József*, *Horpácsi Ferenc* és *Zán Krisztina* gondolatai, a minőség stratégiai jelentősége terén *Teke András* tanulmánya, míg a minőség rendvédelmi szakmai tevékenységben betöltött szerepe terén *Barnai János* és *Zupkó Tibor*, *Bokrossy Zsuzsanna*, *Havasi Zoltán* és *Pinczésné Kiss Klára*, *Fehér László* és *Sárközi Ferenc*, *Forró János*, valamint *Lőrinczné Dallos Éva* írásai¹⁷. Bár az említett munkák különböző területeket ölelnek fel, mindegyik – egyenként és összességében is – azt a célt szolgálja, hogy a magyar rendvédelmi szervek is igazodjanak azokhoz az elméleti rendszerekhez, amelyek az európai közigazgatásban már jó ideje keretet adnak az egyébként nehezen megfogható minőség fogalmának.

Ötödik kötet a rendvédelmi szakoktatásért

Rendhagyó módon nem László-napi tudományos konferencia, hanem a magyar tudomány napja – egyben a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozata megalakulása – alkalmából szervezett tudományos ülés referátumait

15 Petrétei József – Somogyvári István: A határőrség alkotmányos szabályozása. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 21–26. o.; Tóth Judit: A határőrség alkotmányos helyzetéről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 27–36. o.; Finszter Géza: Az alkotmányos rendvédelem és a határőrség. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 37–60. o.

16 Szili Katalin: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 1. o.

17 Beregnyei József: Határrendész szakképzés és minőség. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 95–99. o.; Horpácsi Ferenc – Zán Krisztina: Minőségbiztosítás az oktatásban. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 101–105. o.; Teke András: Stratégia és Minőség. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 85–93. o.; Barnai János – Zupkó Tibor: A minőségügyi igénykielégítési folyamat értelmezése a Határőrségnél. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 113–126. o.; Bokrossy Zsuzsanna: A rendvédelmi CAF önértékelés tapasztalatai a Határőrségnél. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 289–293. o.; Havasi Zoltán – Pinczésné Kiss Klára: A társadalmi hatásvizsgálat szerepe a rendőri munka színvonalának fejlesztésében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 199–206. o.; Fehér László – Sárközi Ferenc: EFQM szerinti értékelés tapasztalatai a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányságon. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 207–211. o.; Forró János: A minőségirányítás és a rendőri munka kapcsolatrendszere a Fejér megyei Rendőr-főkapitányságon. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 213–222. o.; Lőrinczné Dallos Éva: Innováció a minőség elérése érdekében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IV. 223–227. o.

örökíti meg a periodika ötödik kötete. A 2005. október 29-én, a rendvédelmi oktatás tárgyában (*Fiatalok felkészítése a rendvédelemre*) megrendezett tanácskozással legfőbb célja – Dudas Ferenc, a Belügyminisztérium egykori közigazgatási államtitkárának beköszöntő szavait idézve – az volt, hogy a hazai közoktatásban tanuló fiatalok rendvédelmi pályára felkészítésében szerepet játszó elvek és módszerek közös értékelése, a tapasztalatok egymás közötti átadása a lehető legszélesebb közvélemény számára is ismertté váljon.¹⁸

E gondolatoknak megfelelően a kötetben megjelenik a rendvédelmi oktatás minden szintjére a szakközépiskolai fakultációs képzéstől egészen az egyetemi szintű felsőoktatásig. A képzés legalacsonyabb szintjéről olvashatunk Hargitai Lajos, illetve Papp Gyula tollából, a rendészeti szakoktatás helyzete körül élénk Cseh József tanulmányából, míg a rendvédelmi felsőoktatásról Virányi Gergely, Kovács Gábor, valamint Gubicza József írásaiban olvashatunk.¹⁹ A kötet értékét növeli, hogy hallgatói hozzászólások²⁰ is helyet kaptak benne, valamint olyan tanulmányok is, amelyek nem az egyes képzési szinteket, hanem az egész rendvédelmi (belügyi) oktatási rendszer fejlesztési lehetőségeit taglalják. Ennek keretében Baranyai Mária és Szakács Gábor követelményszinten fogalmazza meg, hogy a rendvédelmi szervezetek, illetve az efféle szervezetet irányító minisztériumok által működtetett iskolai, kiképzési és továbbképzési intézményi hálózat felhasználásával, racionalizálásával a felnőttképzési törvény előírásainak megfelelő multifunkcionális feladatok ellátására is alkalmassá tett akkreditált továbbképzési centrumhálózat kialakítását kell lépésről lépésre megvalósítani.²¹ E követelmény az eltelt időszakban több-kevesebb sikerrel megvalósult, de a rendvédelmi oktatási rendszer fejlesztése azóta is folyamatosan napirenden lévő kérdés.

18 Dudas Ferenc: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 1. o.

19 Hargitai Lajos: A belügyi rendészeti pályára előkészítő képzés középiskolai programjáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 85–93. o.; Papp Gyula: A rendvédelmi fakultációs képzés iskolaigazgatói szemmel. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 95–98. o.; Cseh József: A fiatalok rendészeti felkészítése az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskolában. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 47–62. o.; Virányi Gergely: A rendészeti felsőoktatás modernizációja. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 39–46. o.; Kovács Gábor: Fiatalok a rendvédelemben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 63–70. o.; Gubicza József: A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen folyó határőr tisztképzés és vezetőképzés helyzete, átalakításának időszzerű kérdései. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 71–73. o.

20 Asztalos László Zsolt: A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem határrendészeti és védelmi vezetői szakán folyó határőr tisztképzés hallgatói szemszögből. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 75–77. o.; Fodor Zsuzsanna – Németh Róbert – Tanács Róbert – Varga János – Viczina Balázs – Vízkeleti Márta: A fiatalok rendvédelmi felkészítésének vizsgálata a Rendőrtiszti Főiskola hallgatóinak szemszögből. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 79–84. o.

21 Baranyai Márta – Szakács Gábor: Fiatalok felkészítése a rendvédelemre. A belügyi oktatási rendszer fejlesztésének lehetőségei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények V. 37. o.

Hatodik kötet a veszélyhelyzetek tükrében

Az első önálló határőr szervezet, a határrendőrség működése megkezdésének centenáriumi évében tartották a *Határellenőrzés a veszélyhelyzetek tükrében* (2006. június 22.) című tudományos konferenciát, és október 20-án megjelent, *Petrétei József* akkori igazságügyi és rendészeti miniszter beköszöntő szavaival a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. száma. A miniszteri köszöntő kitért arra, hogy „önmagában az a törekvés, hogy a *Határőrségnél* dolgozók és vezetők, valamint egyetemi oktatók és tudományos kutatók évente közösen vitatkoznak, jelzi a határőrség igényét saját hagyományainak megőrzésére és egyszersmind a működés gyengéinek megismerésére”²². E megjegyzés nemcsak a határőr szervezet kialakulásának századik évfordulóján, hanem napjainkban, évekkel a határőrség megszüntetése után is igaz. A határőr hagyományok, a rendőrségen belüli határrendészeti szolgálati ághoz kapcsolódó feladatok lelkiismeretes ellátása, a fejlesztésükre való törekvés továbbra is része mindennapjainknak.

A kötet központi témáját adó veszélyhelyzetekkel kapcsolatban *Bukovics István* adja meg az alaphangot, kijelentve, hogy ma Magyarországon a természeti és civilizációs katasztrófák elleni védelem az egyik legaktuálisabb nemzeti feladat.²³ *Deák Péter* szerint az új veszélyjelenségek kevésbé az államot, annak területét, légtérét, szuverenitását, hanem elsősorban az állampolgárok életét, létkörülményeit, tulajdonát, a nemzeti értékeket, infrastruktúráját és természeti közeget fenyegetik.²⁴ Hasonló véleményen van *Fábián Adrián* is, aki feltételezi, a veszély közigazgatási jogi értelmezésében mindig az emberhez kapcsolódik.²⁵ A veszélyhelyzeteket *Szenes Zoltán* elsősorban nemzetközi és katonai aspektusból vizsgálja, hozzátéve, hogy a határon jelentkező veszélyeket nem elegendő csak a magyar határon kezelni, az okok megszüntetéséhez, a nehézségek kezeléséhez kétoldalú, regionális és nemzetközi együttműködésre van szükség.²⁶ E megállapításhoz kapcsolódnak a határellenőrzésnek veszélyhelyzetek megelőzésében, elhárításában játszott szerepét vizsgáló írások is. Így elsősorban *Sándor Vilmos* munkája, aki szerint a biztonság a határellenőrzés által az illetéktelen bejutás és tartózkodás megakadályozá-

22 Petrétei József: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 1. o.

23 Bukovics István: A katasztrófa veszélyhelyzeti indikátorok elméleti kérdései. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 11. o.

24 Deák Péter: Határok, bevándorlás, biztonsági együttműködés. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 36. o.

25 Fábián Adrián: Gondolatok a „közigazgatási jogi” veszélyről. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 51. o.

26 Szenes Zoltán: A veszélyhelyzetek kezelésének nemzetközi lehetőségei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 27. o.

sával, ezzel összefüggésben egy virtuális bűnügyi-felderítő, megelőző, működő, nyilvántartó és operatív intézkedési rendszerrel garantálható.²⁷ Teke András ezzel kapcsolatban azon a nézeten van, hogy egy ország határbiztonsága elsősorban nem szakmai, a fizikai határok őrzésében kimerülő tevékenység, hanem mindenekelőtt komplex politikai és stratégiai kérdés, amely akkor lehet sikeres, ha konszenzuson alapuló, folyamatos és eredményorientált politikai támogatáson nyugszik.²⁸

A hazai szerzők biztonsági és határellenőrzési nézeteit számos külföldi szerző munkája teszi teljesebbé. A Pozsonyi Rendőrákadémia határ- és idegenrendészeti tanszék vezetőjének, Jozef Balgának véleménye szerint a hatékony határellenőrzés feltétele a nemzetek közötti együttműködés és információcsere.²⁹ Ugyanezt hangsúlyozza Radim Žak, a Nemzetközi Migrációpolitika-fejlesztési Központ projektkoordinátora is³⁰, míg Kai Skogstrom, a Bosznia-Hercegovinában működő Európai Unió Rendőri Missziójának korábbi vezetője arra figyelmeztet, hogy a határbiztonság érdekében elsődlegesen a határőr szervezetek stabilitását kell megerősíteni.³¹ Ralf Michalsky pedig egy gyakorlati példán, nevezetesen a Németországban 2006-ban megrendezett labdarúgó-világbajnokság sikeres lebonyolítása érdekében alkalmazott határbiztonsági intézkedéseken keresztül elemzi az egyes veszélyhelyzeteket.³²

Hetedik kötet az integrált rendvédelemért

A határőrség és a rendőrség szervezeteinek összevonása előtti évben nem is lehetett más a hagyományos határőr napi konferencia témája, mint maga ez a körülmény. A 2007. június 21-én *Határőrség és Rendőrség – az integrált rendvédelem* címmel rendezett tudományos konferencia és az annak anyagát közreadó hetedik kötet – ahogy arra Korinek László beköszöntő szavaiban is utal – egyértelműen azt a célt szolgálta, hogy elméleti bázisa legyen egy sikeres rendvédelmi integrá-

27 Sándor Vilmos: Biztonság, határbiztonság – komplexitás, kompetencia. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 63. o.

28 Teke András: A veszélyhelyzetek kezelése és a határbiztonság. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 70. o.

29 Jozef Balga: A schengeni határellenőrzési kódex alkalmazásával járó elvárások és veszélyek. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 137. o.

30 Radim Žak: Migrációs kihívások és potenciális veszélyek a független Államok Közössége régiójában. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 157. o.

31 Kai Skogstrom: Az Európai Unió Rendőri Missziójának feladata Bosznia-Hercegovina határőrségének fejlesztésében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 147. o.

32 Ralf Michalsky: A Német Szövetségi Köztársaság biztonsági intézkedései a labdarúgó-világbajnokság időszakaiban, különös figyelemmel a határellenőrzésre. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VI. 159–167. o.

ció megvalósulásának.³³ E cél, álláspontunk szerint, mind a konferencián, mind a kötet szerkesztése folyamán megvalósult. Az már más kérdés, hogy a konferencián elhangzottak mennyire jelentek meg a gyakorlatban. Talán a határőrség és a rendőrség szervezeteinek és hatáskörének összeolvasztása óta eltelt rövid idő még nem is elegendő egy végső számvetés elkészítésére, főként annak tudatában nem, hogy – *Finszter Gézát* idézve – az eredeti elgondolás, amely az összevonást a regionális szervezetre való áttéréssel kapcsolta volna össze, nem kapta meg a szükséges politikai támogatást.³⁴ Miért is ne lehetne e konklúzió – elméleti és gyakorlati szempontok szerinti – megvonását egy újabb konferencia és kötet keretei között megtenni?

A rendvédelmi integráció előkészítésének szükségességéről az összevonás végrehajtásának szakirányítója, *Piros Attila* akkori rendészeti szakállamtitkár úgy vélekedett, hogy – figyelemmel Magyarország schengeni csatlakozására is, amely jelentős szervezetmodernizációs lépéseket indukált – az integráció elmaradása mind a határőrség, mind a rendőrség vonatkozásában olyan gazdasági és humánpolitikai károkat okozott volna, amelyek egyben a szakmai munka színvonalának erőteljes romlását idézték volna elő.³⁵

A határőrség és a rendőrség összevonásának egyes szakmai tényezői széles körben jelennek meg a kötetben. *Szabó József* az integrációt a 2007 végi schengeni csatlakozás tükrében, *Borsa Csaba* az idegenrendészeti feladatok vonatkozásában, *Beregnyei József* a középfokú rendészeti szakképzés tekintetében, míg *Bögöly Gyula* a katonai büntetőeljárás hatályára gyakorolt változásra figyelemmel vizsgálja.³⁶ A magyar szerzők mellett külföldi, hazájukban rendvédelmi szervezeti átalakítási tapasztalatokkal bíró szakemberek is közzétették álláspontjaikat. Az Osztrák Belügyminisztérium közbiztonsági főigazgatója, *Marius Gausterer* például bemutatja a Team04 elnevezésű projektet, amelynek végeredménye az osztrák csendőrség és rendőrség 2003 és 2005 közötti összevonása. Ennek összegzéseként a szerző megállapítja, hogy az említett integráció későbbi eredményes végrehajtását a változási folyamatok vizsgálata, a világos és mindenki számára egyér-

33 Korinek László: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 2. o.

34 Finszter Géza: A rendészeti funkciók és a Határőrség integrációja. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 26. o.

35 Piros Attila: Fragmentumok a rendészeti integráció folyamatából. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 31. o.

36 Szabó József: A Rendőrség – Határőrség integrációja a teljes jogú schengeni tagság tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 83–93. o.; Borsa Csaba: Idegenrendészeti aktuális kérdések az integráció tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 107–111. o.; Beregnyei József: A középfokú rendészeti szakképzés és a Rendőrség – Határőrség integrációjának kapcsolódása, lehetőségei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 153–158. o.; Bögöly Gyula: A katonai büntetőeljárás hatálya a rendvédelmi integráció tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 167–170. o.

telmű célmeghatározások, a világosan körülrajzolt projektstruktúrák és az érintett dolgozók tájékoztatása (a félelem és a bizonytalanság megfékezése) tette lehetővé. Mindez pedig nem volt más, mint a projekt környezetének intenzív elemzése, és egy ebből levezetett, korán megkezdett marketingbevetés.³⁷ A Német Szövetségi Rendőrség Szakszervezetének elnöke, *Knut Paul* pedig a Német Szövetségi Határőrség Német Szövetségi Rendőrséggé való átszervezésének folyamatát vázolja. Megjegyzi, hogy a határellenőrzés az Európai Unió új (külső) határai felé történő eltolódása ellenére az Európába irányuló töretlen, illegális migráció miatt továbbra is aktuális probléma, és kezelésének felelőssége alól egyetlen tagállam sem mentesülhet. Emiatt a határvédelem feladatait fel kell venni a nemzeti rendőrségi munka belső elemei közé.³⁸

Nyolcadik kötet az emberkereskedelem ellen

A Pécsi Határőr Tudományos Közlemények nyolcadik száma különszámként jelent meg, tekintettel arra, hogy az rendhagyó módon egy év közben az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által *Az illegális migráció visszaszorítása és kezelése érdekében végzett tevékenység támogatására a nők és gyermekek áldozattá válásának megelőzése érdekében kiírt pályázat támogatásával megrendezett szakmai és tudományos konferencia* (2007. október 10.) írásait adta közre. A konferencia célja volt, hogy felhívja a figyelmet az emberkereskedelem kockázataira és veszélyeire, míg a kötet küldetése, hogy széles körben, közérthetően közvetítse a rendezvényen felvetődő tapasztalatokat. E célkitűzés azonban nem jelenti azt, hogy a könyv kizárólag gyakorlati szakmai alapokon nyugvó munkákat tartalmazna. *Korinek László* témairányító tanulmánya például a nemiség és a kriminalitás összefüggéseiről szól. Ebben a szerző arra figyelmeztet, hogy kriminológiai megközelítésben a nemek és a bűnözés kapcsolatát érintő vizsgálódások nem szűkíthetők a házasság, a család, az ifjúság, valamint a nemi erkölcs értékeit sértő magatartásokra. Az általános bűnözéskutatás keretében számolni kell az elkövető vagy a sértett, valamint mások (például az elkövető fejlődése szempontjából meghatározó személyek) szexuális szempontból jelentős tulajdonságaival, megnyilvánulásaiával olyan kérdések során is, amelyek nem közvetlenül tartoznak a nemi viselkedés problémakörébe.³⁹

37 Marius Gausterer: Új végrehajtó erő, Ausztria Szövetségi Csendőrségének és Rendőrségének egyesülése (a „Team04” Projekt). Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 214. o.

38 Knut Paul: A Német Szövetségi Rendőrség együttműködése a szomszédos országok rendőr hatóságával – schengeni tapasztalatok. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VII. 199. o.

39 Korinek László: Nemek, szexualitás és bűnözés. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 5. o.

Ilyen – elsősorban nem szexuális – bűncselekménynek tekinthető az emberkereskedelem, amelynek elkövetése mögött markánsan megjelenik – az irreguláris migráció mellett – a szexualitás is. Áldozatai – az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium főosztályvezetője, *Somssich Gabriella* megfogalmazásában – megfélemlített, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, leggyakrabban nők és gyermekek, akiket később prostitúcióra, kényszermunkára vagy koldulásra kényszerítettek.⁴⁰ Minthogy az emberkereskedelem egyike az emberi jogok legsúlyosabb megsértésének, minden állam feladata, hogy határozottan lépjen fel megelőzése és megbüntetése érdekében. E tevékenység azonban nemcsak egy jól meghatározott szervezet hatáskörébe tartozik, hanem széles körű hatósági és társadalmi együttműködést kíván. Ez jelenik meg a kötetben is azáltal, hogy a szerzők számos kompetens szerv gyakorlata felől elemzik az emberkereskedelem elleni fellépés lehetőségeit. *Petréteiné Malomsoki Csilla* a bűncselekmény elleni harc ügyészségi vetületeit ábrázolja, *Balog Gábor*, *Kiripovszky Csaba*, *Fekecs Gyula*, illetve *Vigh Antal* pedig az emberkereskedelem felderítésével és nyomozásával foglalkozik.⁴¹ A deliktum megelőzésében, valamint utóhatásai kezelésében való civil szerepvállalásról olvashatunk többek között a Baptista Szeretetszolgálat vezetője, *Szenczy Sándor* munkájában. Állítása szerint a civilszervezetek az emberkereskedelem elleni küzdelem minden szintjén, a felvilágosításban és tudatosságnövelésben, a szociális munkában és a reintegrációban egyaránt hatékonyan tudnak működni.⁴² Hasonló véleményen van *Novoszel Ágnes* is, ő a Nemzetközi Migrációs Szervezet munkatársaként az emberkereskedelem áldozatainak önkéntes hazatérésével, az otthoni társadalomba való visszailleszkedés nehézségeivel, az ehhez nyújtandó segítség jelentőségével foglalkozik.⁴³

40 Somssich Gabriella: Magyarország erőfeszítései az emberkereskedelem elleni küzdelemben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 29. o.

41 Petréteiné Malomsoki Csilla: Az emberkereskedelem tényállása ügyészi szemmel. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 83–86. o.; Balog Gábor: Az emberkereskedelem elleni küzdelem bűnüldözési és bűnmegelőzési vetületei a Határőrség szemszögéből. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 69–73. o.; Kiripovszky Csaba: Az emberkereskedelem és a szervezett bűnözés kapcsolata a prostitúció tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 75–81. o.; Fekecs Gyula: Emberkereskedelem és bűnüldözés a Dél-Dunántúlon. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 101–106. o.; Vigh Antal: Emberkereskedelem elleni harc a Határőrségnél egy konkrét bűncselekmény bemutatása alapján. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 107–114. o.

42 Szenczy Sándor: A civil szervezet és az emberkereskedelem áldozatai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 41. o.

43 Novoszel Ágnes: Az IOM helye, szerepe az emberkereskedelem elleni nemzetközi küzdelemben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények VIII. 45–67. o.

Kilencedik kötet a rendészet és rendvédelem XXI. századi kihívásairól

A 2008. június 26-án *Rendészet és rendvédelem – kihívások a XXI. században* című konferencia és a tudományos értékeit megörökítő kilencedik kötet sajátos helyzetét adja, hogy – a már megtárgyalt rendvédelmi integráció miatt – 2007. december 31-i hatállyal megszűnt a határőrség. Ez a tény természetesen a konferencia témáján is érezhető volt, mivel azt a szervezők már nem a határellenőrzés szemszögéből megközelítve hirdették meg, hanem általános módon, lehetőséget adva a rendésztudomány bármelyik területének korlátlan vizsgálatára. Ezt üdvözölte beköszöntőjében *Bencze József* országos rendőrfőkapitány is, aki annak a reményének is hangot adott, hogy az integrált szervezetű rendőrség a korábbi rendőr és határőr szervezet legértékesebb hagyományait egyesítve képes lesz megfelelni a XXI. századi európai rendészeti szervekkel szemben támasztott követelményrendszernek.⁴⁴

A rendésztudomány magyarországi fejlődésének dinamizmusát mutatja, hogy a rendészet, bünyügyi rendészet – és a szervezők nagy örömeire a határrendészet – egyes kérdései széles körben mutatkoznak meg e kilencedik számban. *Ádám Antal* egyfajta tudományos felvezetesként nem kevesebbet állít, mint hogy a rendőrség hazánkban mellőzhetetlen szerepre hivatott alkotmányi alapértéknek minősül, amely különös közhatalmi és társadalmi megbecsülésre, szakszerű fejlesztésre és folytonos támogatásra érdemes.⁴⁵ *Finszter Géza* szerint pedig a rendőrség az államszervezetben jelenleg a közigazgatás erőteljesen elkülönített alrendszere, mivel a szervezetre vonatkozó legfontosabb szabályozók, mint például az alkotmány és a rendőrségi törvény államigazgatási és rendészeti feladatköröket is megfogalmaznak.⁴⁶ Alapvetést állít *Janza Frigyes* is, amikor a rendészeti karrierrendszerről szóló írásában arra tér ki, hogy a rendészeti szervek hivatásos állománya tekintetében nagyobb társadalmi érdek fűződik egy értékeket hordozó és értékalapú kiválasztással működtethető testület, mintsem az eseti munkavállalók sokaságával feltöltött, csak a konkrét munkavégzést díjazó tagsághoz.⁴⁷

A rendészet nemzetközi vetületei jelennek meg *Kondorosi Ferenc* tanulmányában, amikor azt írja, hogy az új világrendben az egyes államok biztonsága szorosan összefügg, csakúgy, mint a biztonság különböző dimenziói, hiszen a bizton-

44 Bencze József: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 3. o.

45 Ádám Antal: Rendőrség az alkotmányi értékek között. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 7. o.

46 Finszter Géza: Rendészet – rendvédelem közjogi megközelítésben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 60. o.

47 Janza Frigyes: A rendészeti karrier rendszer. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 108. o.

ság maga is átfogó kategória: a katonai mellett figyelembe kell venni politikai, emberi és kisebbségi jogi, gazdasági, információs és technológiai, környezeti és egészségügyi vetületeit, a szociális biztonság kérdéseit és a közbiztonságot, az egyének biztonságérzetét is.⁴⁸ Kondorosi külön kitér a biztonság hiányából fakadó migrációs nehézségekre is, de ezzel a jelenséggel foglalkozik Rítecz György is, aki nemzetközi migrációs statisztikai adatokból kiindulva elemzi a schengeni tagállamok számára ismertté vált, az illegális határátlépőkkel és tartózkodókkal, embercsempészekkel, visszairányítottakkal és menekülőkérrelmet benyújtókkal kapcsolatos adatokat.⁴⁹

A kilencedik kötet különösen értékes része a bünyügyi rendszettel foglalkozó fejezet. Ebben egyebek között olyan kérdések merülnek fel, mint a *Chronowski Nóra* által tárgyalt, a lisszaboni szerződés hatálybalépése után az ártatlanság vélemének alkotmányi szabályozásával kapcsolatban felmerülő értelmezési nehézségek, illetve *Sléder Judit* tanulmánya a büntetőeljárás időszerűségével kapcsolatos modern kori kihívások számbavételéről, vagy *Angyal Miklós* értekezése a szakértők büntetőeljárás-jogi alkalmazásával összefüggő problémák értékeléséről.⁵⁰ Nem maradt ki a kötetből a külföldi blokk sem. Itt olvashatunk *Michael Drewes*, a Lübecki Rendőrákadémia szakkoordinátora jóvoltából a Német Szövetségi Rendőrségnél folyó bünyügyi elemző és értékelő munkáról, *Jozef Balgától* a szlovák rendészet schengeni csatlakozás utáni alakulásáról, illetve *Jana Gašparovičova* és *Robert Odler* tanulmányát az Európai Unió külső határain folytatott határmenedzsmet integrált stratégiájáról.⁵¹

Tizedik kötet a rendészeti kultúráért

Az integrált rendőrség működésének második évében, de már a Pécs 2010-es Európa kulturális fővárosa elnevezésű programsorozat jegyében tartották meg 2009.

48 Kondorosi Ferenc: Az új világregend jogi kérdései. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 27. o.

49 Rítecz György: Migrációs kihívások az adatok tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 251–265. o.

50 Chronowski Nóra: Nullum crimen sine lege Lisszabon után. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 167–175. o.; Sléder Judit: A rendészeti szervek kihívásai a büntetőeljárások megindítása tükrében. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 177–182. o.; Angyal Miklós: Szakértők a kábítószer elleni küzdelemben. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 183–186. o.

51 Michael Drewes: Személyes adatok gyűjtésének, feldolgozásának és használatának jogi keretei a Német Szövetségi Rendőrségnél. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 351–355. o.; Jozef Balga: A szlovák rendészet a schengeni csatlakozás után. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 357–368. o.; Jana Gašparovičova – Robert Odler: Az Európai Unió külső határain folytatott határmenedzsmet integrált stratégiájának kialakulása. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények IX. 377–384. o.

június 25-én a *Rendészet kultúrája – kulturált rendészet* című tudományos konferenciát. A rendezvény célja azonban nem a Magyarország egyik legjelentősebb kulturális eseményére való pécsi rendészeti felkészülés szakmai megvitatása volt, hanem annak vizsgálata, hogy a rendészet mennyire lehet része az általános kultúrának. Ezt a kérdést érinti a jubileumi tizedik kötet beköszöntőjében Kovács Tamás legfőbb ügyész, emellett leszögezi, „ha általánosságban elfogadjuk, hogy a kultúra soha nem statikus jelenség, akkor joggal állíthatjuk, hogy a rendészetben, rendvédelemben is jelen van a változás és ebből következően a változtatás, a reagálás követelménye”⁵². Az egyetértést e kívánalmakkal mi sem bizonyítja jobban, mint hogy mind a konferencia előadónak és résztvevőinek számát, mind a kötet szerzőit tekintve az eddigi legnagyobb érdeklődésről beszélhetünk. A kötetben egyszerre van jelen a rendészet és az egyes rendvédelmi szervek szervezeti kultúrájához kapcsolódó aktuális problémák feltárása, annak történeti – például *Mezey Barna* a szegénység kezelésének rendészeti lehetőségeiről szóló írása – és nemzetközi (határok nélküli) aspektusainak értékelése, illetve a *Rózsás Eszter* tanulmánya az általános értelemben vett kultúráról⁵³.

A kulturált rendészet aktuális kérdései keretében *Teke András* kiindulásként azt javasolja, hogy a rendészetet mint élő rendszert célszerű elfogadni, amelynek van kultúrája is.⁵⁴ *Horváth József* azon az állásponton van, hogy a rendőrségnek mint szervezetnek a kultúrája nem eléggé kiforrott, találhatóbb kifejezéssel élve inkább „szerkezetkésznek” tekinthető.⁵⁵ A javulás érdekében *Bakondi György* úgy véli, hogy a rendvédelemnél mindenekelőtt markáns és tudatos értékválasztásra van szükség, amely determinálja a stratégiai megalapozást, a jogalkotást, a bűnüldözést, a bűnmegelőzést, ítélkezést és a büntetés végrehajtását.⁵⁶ Más szerzők – így egyrészt *Jozef Balga*, *Gecse Gábor* és *Volter Zsolt* – a rendészeti kultúra alapját az etikai normákban⁵⁷, másrészt – mint *Andrékó János* és *Szomor Sándor* – a belső ellenőrzésben látják⁵⁸.

52 Kovács Tamás: Beköszöntő. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X.

53 Mezey Barna: A szegénység kezelésének rendészeti lehetőségei a középkorban. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 115–133. o.; Rózsás Eszter: A kultúra igazgatása. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 107–111. o.

54 Teke András: A rendészeti kultúra „kultúrája”. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 5–19. o.

55 Horváth József: Gondolatok a Rendőrség szervezeti kultúrájáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 21–31. o.

56 Bakondi György: A rendvédelem aktuális kérdései. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 38. o.

57 Jozef Balga: A rendészet kultúrája és az etikai kódex. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 71–78. o.; Gecse Gábor – Volter Zsolt: A rendőri hivatás etikai kódexe. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 79–92. o.

58 Andrékó János – Szomor György: Belső ellenőrzés és civil kontroll a Rendőrségen. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények X. 213–221. o.

Önálló fejezet szól a rendészeti kultúra humán vetületeiről, amelyben egyszerre jelenik meg – elsősorban *Kaltenbach Jenő* vagy *Hajas Barnabás* jóvoltából – a rendészeti intézkedések civil kontrollja, illetve a rendőrség pszichológusai által a rendvédelmi pszichológiai tevékenység szakmai protokollja⁵⁹. Figyelemre érdemes a külföldiek rendészetével kapcsolatos blokk is, ahol határ- és idegenrendészeti tárgyú tanulmányok mellett markánsan megjelenik a menekültügy, azon belül – *Balázs László* szavaival élve – egy Európa-szerte élenjáró gyakorlat, amely három szervezet, az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága Közép-európai Regionális Képviselete, a Magyar Helsinki Bizottság és a rendőrség együttműködésével jött létre abból a célból, hogy a menekültügyi eljárásban részt vevő külföldiek minél szélesebb körben gyakorolhassák jogukat.⁶⁰

A Pécsi Határőr Tudományos Közlemények jelentősége

Ha értékelni kívánjuk a periodika jelentőségét, akkor rögtön le kell szögeznünk, hogy az nem vetekedhet a hazai tudományos folyóiratokkal. Ezt mondta ki a Magyar Akkreditációs Bizottság is egy a jogász szakok párhuzamos vizsgálatáról szóló jelentésében: „*az intenzív fejlesztés érdekében a »legfontosabb publikációk« számára színvonalasabb megjelenési fórumot kell találni, mint a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*”⁶¹. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy e tanulmánykötet-sorozat célja az volt, hogy egy önkéntes alapon szerveződő, a rendészet, rendvédelem fejlesztését célul kitűző évről évre megrendezett tudományos fórumokról (ülésekről, konferenciákról) tájékoztasson, és lehetőséget adjon az elhangzott gondolatok megőrkítésére, már nem elhanyagolható a kötetek értéke. Szintén figyelemre méltó a tíz könyv szerzői gárdájának sokszínűsége. Olvashatunk tanulmányokat akadémikustól (*Korinek László*), MTA-doktortól (*Ádám Antal*, *Bukovics István*, *Finszter Géza*), magas állami tisztséget betöltő egyetemi tanároktól, így *Kiss László* alkotmánybírótól, *Petrétei József* korábbi igazságügyi és rendészeti minisztertől vagy *Kondoros Ferenc* volt kormánybiztostól. Publikáltak tanulmányokat országos rendészeti vezetők, például *Szenes Zoltán* altábornagy, volt vezérkari főnök, *Nagy János* pénzügyőr altábornagy, a vám- és pénzügyőrség országos parancsnoka,

59 *Kaltenbach Jenő*: A Független Rendészeti Panasztestület első éve a számok tükrében. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* X. 181–197. o.; *Hajas Barnabás*: Tömegrendezvényekhez kapcsolódó rendészeti tevékenységek vizsgálata – módszertan és tapasztalatok. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* X. 199–211. o.

60 *Balázs László*: A nemzetközi és nem kormányzati szervezetek és a Rendőrség idegenrendészeti szakterületének együttműködése. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* X. 273. o.

61 A jogász szakok párhuzamos vizsgálata – Akkreditációs jelentés. 2006/4./IV. sz. MAB határozat. www.mab.hu/doc/0428parhvegsghat.doc

Kovácsics Ferenc vezérőrnagy, a Katonai Biztonsági Hivatal főigazgatója vagy Bakondi György nyugalmazott határőr altábornagy, a határőrség volt országos parancsnokhelyettese, későbbi katasztrófavédelmi főigazgató. A kötetekben megjelentek továbbá civil és rendvédelmi kutatók, doktoranduszok, egyetemi és főiskolai oktatók és hallgatók, sőt egyes rendészeti szervek tiszthelyetteseinek, gyakorlati szakembereinek tanulmányai is.

Külön méltánylandó szempont, hogy a szerzők szinte mindegyike megjelöli publikációs listájában az itt megjelent munkáját, valamint az is, hogy egyre gyakoribbak az olyan citátumok, amelyek a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények valamely számában olvasható cikkekre hivatkoznak. Megvalósult tehát a konferencia szervezőinek és a kötet szerkesztőinek ama célja, hogy a pécsi rendészeti tudományos rendezvények anyaga jelen legyen a hazai tudományos életben. Örömteli az is, hogy nem egy szám általános szakirodalmi forrásként szerepel a közép- vagy a felsőfokú oktatásban, illetve – ahogy azt a bűnmegelőzés esetében láthattuk – kormányzati programokban.

Mindezek után vajon milyen jövőbeli célok tűzhetők ki? Mindenekelőtt – ismerve az állami és társadalmi szerveket érintő gazdasági megszorításokat – továbbra is törekedni kell a László-napi rendészeti konferencia hagyományának fenntartására, valamint – ennek egyenes következményeként – a periodika további számainak kiadására. Ahogy az eddigi példányok sem jelenhettek volna meg ezek nélkül, úgy a következő számok sem nélkülözhetik egyes állami, önkormányzati vagy társadalmi szervek támogatását. A kötetek kiadását a Biztonságos Magyarorszáért Közalapítvány, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, a Szent László Alapítvány a határőrökért, valamint a tizedik szám tekintetében a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése támogatta. Bizunk abban, hogy a jövőben is lesz olyan szervezet, amely magára vállalja a közlemények soron következő számainak nyomdai költségeit, mivel pusztán csak ennyi szükségeltetik a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények továbbéléséhez.